

Σύντομη περιγραφή του θέματος:

Στόχος: Κινούμενοι παράλληλα στη συγγραφή και στην ερμηνεία, θέλαμε να δείξουμε ότι η «γλώσσα» αυτών των δύο τεχνών έχει πολλές κοινές τεχνικές, μιας κι ο συγγραφέας κι ο ηθοποιός καλούνται να «δώσουν παράσταση» στη φαντασία του θεατή. Για να το πετύχουμε αυτό κάθε μαθητής εργάστηκε ατομικά, αλλά και με την ομάδα του σε 5 στάδια:

Εργασίες και ερευνητικά ερωτήματα:

Α. Εύρεση θεατρικών μέσων έκφρασης, μέσω ασκήσεων και σύγκρισής τους με βίντεο. Ποια είναι τα βασικά θεατρικά εκφραστικά μέσα που απομονώνουμε;

Β. Συγγραφή κι ερμηνεία σε ατομικά κείμενα και διάλογος μες την τάξη. Ποια είναι τα λογοτεχνικά στοιχεία που διαφαίνονται μες τα κείμενά σας και πως αναδύονται;

Γ. Ερμηνευτική προσέγγιση πάνω σε δύο έργα του Λόρκα. Πως μπορούμε να μετατρέψουμε την γραφή του Λόρκα σε εικόνες, για τον αναγνώστη, ερμηνεύοντας τα κείμενά του;

Δ. Επιλογή μίας σκηνής μέσα από συγκεκριμένο για κάθε ομάδα λογοτεχνικό βιβλίο και περιγραφή σημασίας της για το σύνολο της εντύπωσης του έργου. Γιατί η εκάστοτε σκηνή τοποθετείται στο συγκεκριμένο σημείο μες το έργο; Ποια εντύπωση δίνει για το σύνολο;

Ε. Σύνθεση ολιγόλεπτης παράστασης και συγκράτηση σημειώσεων και παρατηρήσεων. Πως συνθέτουμε ένα κείμενο; Πως το σκηνοθετούμε; Τι αντιδράσεις παρατηρούμε στο κοινό και για ποιο λόγο;

Περιγραφή της μεθόδου που ακολουθήθηκε:

Αρχικά κάναμε έναν διαχωρισμό σε 5 ομάδες, δίνοντας και μία αρμοδιότητα σε κάθε ομάδα. Η μία ομάδα θα ασχολούνταν με τα έπη (που κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ο μύθος κι η περιπέτεια) και της δόθηκε το βιβλίο της «*Μόμο*» του *Μιχαήλ Έντε*, μια πολύ καλή σύγχρονη μεταφορά στοιχείων περιπέτειας και μύθου. Η άλλη ομάδα θα ασχολούνταν με την κωμωδία και της δόθηκε ο «*Καντίτ*» του *Βολταίρου*, ώστε να κατανοήσουν με ποια θέματα καταπιάνεται η λογοτεχνία μέσα από την κωμωδία. Υπάρχει σαφής αντιστοιχία θεματολογίας με τον *Δον Κιχώτη*. Η τρίτη ομάδα θα ασχολούνταν με τις ιστορίες τρόμου και της δόθηκε «*Το χρυσό δοχείο*» του *ΕΤΑ Χόφμαν*, ως εισαγωγή στην έννοια ότι ένας φόβος δεν είναι μόνο φρίκη κι εντυπωσιασμός, όπως σε μία ταινία τρόμου, αλλά μπορεί να έχει το μυθικό στοιχείο μέσα και να αποκαλύπτει βαθύτερες ανησυχίες του ανθρώπου. Στην τέταρτη ομάδα δόθηκε η κατηγορία του αστυνομικού μυθιστορήματος και δύο διηγήματα του *Πόε*: «*Το διπλό έγκλημα της οδού Μοργκ*» που θεωρείται αφητηρία του αστυνομικού μυθιστορήματος και «*Το πνεύμα του κακού*», που η θεματική του κι η απλότητά του έχουν εμπνεύσει και τον *Όρσον Γουέλς* σε ανάλογη ταινία. Στην τελευταία ομάδα δόθηκε η έννοια των «αναφορικών» ιστοριών, όπως συμβατικά τις ονομάσαμε. Ιστοριών δηλαδή, που ο συγγραφέας είτε απευθύνεται άμεσα στον αναγνώστη (ή σε δεύτερο πρόσωπο γενικότερα), είτε σταματάει την αφήγησή του και μοιάζει να περιγράφει μία άλλη ιστορία που δεν έχει σχέση με το κεντρικό του θέμα, αλλά μας παρουσιάζεται σαν βοηθητικό στοιχείο – είτε ως προς το νόημα είτε ως προς την αίσθηση – αργότερα. Ιστορίες δηλαδή που αναφέρονται είτε σε ένα άλλο θέμα, είτε στον αναγνώστη είτε μιλούν σε δεύτερο πρόσωπο. Στην ομάδα αυτή

δόθηκε ένα διήγημα που περιλαμβάνει και τις τρεις αυτές κατηγορίες, ο « Ζάντμαν» του *ΕΤΑ Χόφμαν*.

Σκοπός ήταν τα παιδιά να διαβάσουν τα βιβλία τους μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου κι ύστερα να τα χρησιμοποιήσουμε, όχι μόνο ως δημιουργικό ερέθισμα για την σύνθεση ανάλογης στο είδος θεατρικής παράστασης, αλλά κι ως αφορμή για να εξετάσουμε τη δομή σε ένα μυθιστόρημα και την αιτιότητά της ως προς την ερμηνεία του. Αναφέρομαι αναλυτικά παρακάτω.

Τις πρώτες εβδομάδες εργαστήκαμε πάνω στην εύρεση βασικών αξόνων του θεάτρου. Της θεατρικής μας «*αλφαβήτας*», όπως την ονομάσαμε. Για να γίνει αυτό, κάναμε αρκετές ασκήσεις μες την τάξη, των οποίων τα ζητούμενα αντιπαραβάλαμε με αποσπάσματα βίντεο από το *youtube*, έτσι ώστε να βλέπουμε που χρησιμεύουν και πως υλοποιούνται. Τα βίντεο κι οι ασκήσεις παρατίθενται αναλυτικά στις εργασίες των μαθητών.

Ύστερα – και για δύο εβδομάδες – «πιάσαμε» το κομμάτι της λογοτεχνίας. Επειδή είναι πολύ δύσκολο να διδαχθεί θεωρία λογοτεχνίας μέσα σε λίγες ώρες σε μαθητές Α΄ Λυκείου κι επειδή το σημαντικότερο είναι να αποκτήσουν τα παιδιά μια καλή γεύση και να μάθουν να αναγνωρίζουν τη λογοτεχνία όπου τη βλέπουν, ξεκινήσαμε με δικά τους κείμενα. Τα πρώτα που έγραψαν ήταν συνειρμικά και τα δεύτερα, όνειρα κι εφιάλτες. Ο προβληματισμός, η ποικιλομορφία, αλλά κι ο πλούτος έκφρασης ειδικά στα πρώτα ήταν η καλύτερη αφορμή για να συζητήσουμε για θέματα της λογοτεχνίας μες την ιστορία της και για τεχνικές που αναδύονται. Σε δεύτερο στάδιο οι μαθητές προσέγγισαν ερμηνευτικά τα κείμενά τους, ώστε να μάθουν να νοηματοδοτούν, μέσω της παρατήρησης και της περιγραφής, μέσω της σχετικότητας κι όχι μέσω δογμάτων ή προτύπων για την τέχνη.

Για να σταθεροποιηθεί ακόμα περισσότερο αυτό το βήμα τους, προχωρήσαμε στην ερμηνευτική προσέγγιση δύο μικρών έργων του Λόρκα, το «μικρό βιενέζικο βαλς» και το «διάλογο δύο σαλιγκαριών». Στόχος ειδικά του δεύτερου θεατρικού, είναι να σχηματιστεί η παράσταση στο μυαλό του θεατή. Στη φαντασία του δηλαδή. Αυτός άλλωστε είναι ο κοινός στόχος του ηθοποιού και του συγγραφέα. Και γι' αυτό υπάρχουν επίπεδα, όπου οι τεχνικές τους μοιάζουν.

Αυτό γοήτευσε τα παιδιά κι έτσι μπόρεσαν με μεγάλη διάθεση να περάσουν στη σύνθεση δικής τους παράστασης ανά ομάδα, με σκοπό την παρουσίασή τους σε τμήματα του Δημοτικού. Από αυτές τις παραστάσεις στο τέλος, κρατήσαμε σημειώσεις, αλλά και παρατηρήσεις πάνω στη δημιουργική διαδικασία, ώστε να αρχίζουμε σιγά – σιγά να συνειδητοποιούμε τις αξίες κάποιων επιλογών είτε στο θέατρο, είτε στη λογοτεχνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, ήταν η αντίδραση του κοινού, όταν ο δαίμονας σε μία από τις παραστάσεις έκλαιγε. Ή όταν μέσα σε μία πλοκή, οι πρωταγωνιστές βρήκαν ένα βιβλίο και το διάβαζαν. Η περιέργεια του κοινού για την ιστορία μες την ιστορία ήταν μεγάλη.

Όσον αφορά τα λογοτεχνικά βιβλία που είχαν να διαβάσουν, δόθηκε στους μαθητές η δυνατότητα να επιλέξουν μία σκηνή μέσα από το έργο και να περιγράψουν τη σημασία της μέσα στο σύνολο της ερμηνείας του έργου.